

Sygn. akt V U 335/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2021 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2021 r. w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku M. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania M. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 31 grudnia 2020 r. sygn.: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż wnioskodawczyni M. R. nie ma obowiązku zwrotu kwoty świadczenia przedemerytalnego w wysokości 1 141zł (jeden tysiąc sto czterdzieści jeden złotych);

Sygn. akt VU 335/21

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 31 grudnia 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. z urzędu, na podstawie nadesłanego zaświadczenia o uzyskanym przychodzie, dokonał rozliczenia świadczenia przedemerytalnego M. R. od 1 marca 2019 roku do 29 lutego 2020 roku i ustalił, że w w/w okresie wnioskodawczyni uzyskała przychód 33 216,19zł. przekraczający ustaloną dla tego okresu graniczną kwotę przychodu tj. 22 467,20zł., wobec czego nie przysługiwało jej świadczenie przedemerytalne w kwocie 7986,93zł. i zobowiązał wnioskodawczynię M. R. do zwrotu nienależnie świadczenia przedemerytalnego za okres od 1 marca 2019 roku do 29 lutego 2020 roku w kwocie 1141 zł.

M. R. w odwołaniu od decyzji wniosła o jej uchylenie i anulowanie zwrotu pobranych kwot emerytury, z uwagi na brak podstaw do żądania zwrotu. Podniosła, że świadczenie przedemerytalne zostało jej przyznane decyzją ZUS z dnia 6 czerwca 2013 roku i pobierała je do 6 kwietnia 2016 roku. Od maja 2016 roku wypłata świadczenia przedemerytalnego została jej zawieszona z uwagi na osiągnięcie przychodów przekraczających graniczną kwotę przychodów. Wnioskodawczyni podkreśliła, że od tego czasu nie złożyła do ZUS wniosku o podjęcie wypłaty świadczenia. ZUS sam, z nieznanych jej przyczyn, decyzją z 25 marca 2019 roku przyznał jej z urzędu od 1 marca 2019 roku gwarantowaną kwotę świadczenia przedemerytalnego w wysokości 514,50zł. i wypłacił jej takie kwoty dwukrotnie: 29 marca 2019 roku i 29 kwietnia 2019 roku. W wyniku tego wnioskodawczyni w dniu 29 maja 2019

roku złożyła pismo do ZUS z prośbą o wstrzymanie dalszej wypłaty ze względu na przychód przekraczający górną kwotę graniczną. Wypłata nienależnego świadczenia nastąpiła zatem z winy ZUS, co wyklucza możliwość przypisania wnioskodawczyni pobrania nienależnego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o jego oddalenie. W piśmie z dnia 26 kwietnia 2021 roku ZUS przyznał, że wnioskodawczyni nie wniosła o podjęcie wypłaty świadczenia przedemerytalnego (co nastąpiło decyzją z 29 marca 2019 roku), którego wypłata była zawieszona w okresie od marca 2016 roku.

W piśmie z 7 czerwca 2021 roku ZUS wskazał, że podstawą żądania zwrotu świadczenia przedemerytalnego od wnioskodawczyni jest art. 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych oraz art. 138 ust 1-2, ust 4-5 ustawy emerytalnej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. R., urodzona (...), złożyła w ZUS w dniu 20 maja 2013 roku wniosek o świadczenie przedemerytalne. We wniosku zaznaczyła, że nie pozostaje w stosunku pracy.

(dowód: wniosek – k. 1-2 akt o świadczenie przedemerytalne)

Decyzją z 6 czerwca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał M. R. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia (...)

(dowód: decyzja –k. 28 akt o świadczenie przedemerytalne)

Od dnia 5 sierpnia 2014 roku wnioskodawczyni podjęła zatrudnienie, o czym zawiadomiła ZUS informując jednocześnie, że jej zamiarem jest osiągnięcie przychodu w wysokości nie powodującej zawieszenia świadczenia. W przypadku zmiany tej sytuacji, zobowiązała się o tym powiadomić ZUS.

(dowód: oświadczenie – k. 39 akt o świadczenie przedemerytalne)

Decyzją z 5 czerwca 2015 roku ZUS dokonał rozliczenia świadczenia przedemerytalnego M. R. od 1 marca 2014 roku do 28 lutego 2015 roku i ustalił, że w w/w okresie wnioskodawczyni uzyskała przychód nie przekraczający ustalonej dla tego okresu graniczną kwoty przychodu, wobec czego za w/w okres przysługiwało jej świadczenie przedemerytalne.

(dowód: decyzja –k. 44 akt o świadczenie przedemerytalne)

W dniu 16 listopada 2015 roku wnioskodawczyni zawiadomiła ZUS o podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy i osiągnięcia z tego tytułu przychodu powodującego zmniejszenie świadczenia tj. w wysokości 2500zł.

(dowód: oświadczenie – k. 48-50 akt o świadczenie przedemerytalne)

Decyzją z 1 grudnia 2015 roku ZUS – wobec osiągnięcia przez wnioskodawczynię przychodu - zmniejszył wysokość świadczenia przedemerytalnego do kwoty 513,70zł.

(dowód: decyzja – k. 51 akt o świadczenie przedemerytalne)

W dniu 21 marca 2016 roku wnioskodawczyni wniosła do ZUS o zawieszenie wypłaty świadczenia przedemerytalnego od marca 2016 roku, gdyż zamierza osiągać przychód powodujący zawieszenie tego świadczenia.

(dowód: wniosek – k. 52 akt o świadczenie przedemerytalne)

Decyzją z 29 marca 2016 roku ZUS dokonał rozliczenia świadczenia przedemerytalnego M. R. od 1 marca 2015 roku do 29 lutego 2016 roku i ustalił, że w w/w okresie wnioskodawczyni uzyskała przychód o 531,06zł. przekraczający roczną dopuszczalną graniczną kwotę przychodu tj. kwotę 11 350,80zł., wobec czego za w/w okres przysługiwało jej świadczenie przedemerytalne zmniejszone o tę kwotę tj. w wysokości 11 797,62zł. Po dokonaniu rozliczenia

ZUS ustalił, że za w/w okres przysługuje wnioskodawczyni wyrównanie świadczenia w wysokości 1523,70zł., gdyż wypłacono jej świadczenie w wysokości 10 723,92zł.

(dowód: decyzja –k. 56 akt o świadczenie przedemerytalne)

Decyzją z 12 lipca 2017 roku ZUS dokonał rozliczenia świadczenia przedemerytalnego M. R. od 1 marca 2016 roku do 28 lutego 2017 roku i ustalił, że w w/w okresie wnioskodawczyni uzyskała przychód 50 201,09 zł. przekraczający roczną dopuszczalną graniczną kwotę przychodu tj. kwotę 32 758,80zł., wobec czego za w/w okres przysługiwało jej świadczenie przedemerytalne zmniejszone o tę kwotę tj. w wysokości 12 358,32 zł. Po dokonaniu rozliczenia ZUS ustalił, że za w/w okres wnioskodawczyni pobrała nienależne świadczenie w wysokości 514,93zł. i wezwał ją od zwrotu tej kwoty.

(dowód: decyzja –k. 60 akt o świadczenie przedemerytalne)

W dniu 29 kwietnia 2019 roku w związku z osiągnięciem przychodu, który przekracza górną kwotę graniczną, wniosła o wstrzymanie wypłaty świadczenia przedemerytalnego. Jednocześnie w piśmie tym wnioskodawczyni podniosła, że nie składała żadnego wniosku o podjęcie wypłaty, ZUS zgodnie z decyzją waloryzacyjną z urzędu podjął wypłatę tego świadczenia za miesiąc marzec i kwiecień 2019 roku. Wnioskodawczyni kategorycznie zażądała wstrzymania tej wypłaty.

(dowód: pismo – k. 71 akt o świadczenie przedemerytalne)

Decyzją z 2 maja 2019 roku ZUS, po rozpatrzeniu wniosku z 29 kwietnia 2019 roku, zawiesił wypłatę świadczenia przedemerytalnego od maja 2019 roku.

(dowód: decyzja – k. 72 akt o świadczenie przedemerytalne)

Decyzją z 17 października 2019 roku ZUS dokonał rozliczenia świadczenia przedemerytalnego M. R. od 1 marca 2018 roku do 28 lutego 2019 roku i ustalił, że w w/w okresie wnioskodawczyni uzyskała przychód przekraczający roczną dopuszczalną graniczną kwotę przychodu, wobec czego za w/w okres przysługiwało jej świadczenie przedemerytalne zmniejszone o tę kwotę tj. w wysokości 535,50zł. i w takiej wysokości wypłacił jej wyrównanie.

(dowód: decyzja –k. 77 akt o świadczenie przedemerytalne)

W dniu 12 listopada 2020 roku ZUS wezwał wnioskodawczynię do złożenia zaświadczenia o osiągniętych przychodach w okresie od 1 marca 2019 roku do 30 września 2019 roku.

(dowód: zawiadomienie – k. 79 akt o świadczenie przedemerytalne)

W dniu 26 listopada 2019 roku wnioskodawczyni złożyła w ZUS zaświadczenie o osiągniętych przychodach w okresie od 1 marca 2019 roku do 30 września 2019 roku z dnia 25 listopada 2020 roku w łącznej wysokości 33 216,19zł..

(dowód: zaświadczenie – k. 80 akt o świadczenie przedemerytalne)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

ZUS wskazał, że podstawą żądania zwrotu świadczenia przedemerytalnego od wnioskodawczyni jest art. 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych oraz art. 138 ust 1-2, ust 4-5 ustawy emerytalnej.

Przepis art. 6 ustęp 1, 2 i 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych stanowi, że rozliczenie przychodu następuje po zakończeniu roku rozliczeniowego, ustalonego od dnia 1 marca każdego roku do ostatniego dnia lutego następnego roku, w formie rozliczenia rocznego lub miesięcznego, w zależności od tego, która

forma rozliczenia jest dla świadczeniobiorcy korzystniejsza. Osoba pobierająca świadczenie przedemerytalne jest obowiązana niezwłocznie powiadomić organ rentowy o osiągnięciu przychodu oraz o wysokości tego przychodu, a po zakończeniu roku rozliczeniowego, w terminie do dnia 31 maja następnego roku, o wysokości przychodu uzyskanego w roku rozliczeniowym, z uwzględnieniem przychodów uzyskanych w kolejnych miesiącach tego roku. Obowiązek powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, spoczywa odpowiednio na pracodawcy i zleceniodawcy lub innym płatniku składek, a w przypadku osoby pełniącej służbę - na właściwej jednostce organizacyjnej.

W myśl zaś art. 6 ustęp 4 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji, obowiązujące w kolejnym roku rozliczeniowym:

1) dopuszczalną kwotę przychodu oraz graniczną kwotę przychodu, ustalone na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji, ogłoszonego do celów emerytalnych przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, z zaokrągleniem do 10 groszy w górę;

2) roczną dopuszczalną kwotę przychodu oraz roczną graniczną kwotę przychodu - dla każdego roku rozliczeniowego, stanowiące - odpowiednio - dwunastokrotność kwot, o których mowa w pkt 1.

Przepis art. 6 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych - jak wynika z jego treści- dotyczy jedynie zasad rozliczenia przychodu, a nie zwrotu świadczenia przedemerytalnego. Nie może być zatem podstawą żądania przez ZUS w zaskarżonej decyzji zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, o co toczy się spór w niniejszej sprawie.

Ubezpieczona nie neguje wszak prawidłowości dokonanego przez ZUS rozliczenia przychodu i co za tym idzie wypłacenia jej nienależnego świadczenia przedemerytalnego za miesiąc marzec i kwiecień 2019 roku, a jedynie brak podstawy prawnej do żądania od niej zwrotu tego świadczenia.

Organ rentowy wskazuje kolejno, że podstawa prawna do żądania zwrotu świadczenia wynika z art. 138 ust 1-2, ust 4-5 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z art. 138 ust 1 ustawy emerytalnej do zwrotu świadczenia jest obowiązana jedynie taka osoba, która nienależnie pobrała świadczenia.

Z kolei za nienależnie pobrane świadczenia zgodnie z art. 138 ust 2 ustawy uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Zgodnie z art. 138 ustęp 4 ustawy emerytalnej nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji (art. 138 ustęp 5 ustawy emerytalnej).

Z cytowanych przepisów wynika, że ZUS nie może żądać każdego nienależnie wypłaconego świadczenia. Może żądać jedynie zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia, które jednocześnie spełnia kryteria nienależnie pobranego świadczenia w rozumieniu art. 138 ustęp 2 pkt 1 lub 2 ustawy emerytalnej.

Wypłacone przez ZUS wnioskodawczyni za miesiąc marzec i kwiecień 2019 roku nienależnie świadczenie przedemerytalne w łącznej wysokości 1141zł., nie spełnia kryteriów świadczenia nienależnie pobranego z art. 138 ustęp 2 ustawy emerytalnej. ZUS wypłacił te świadczenia wnioskodawczyni z przyczyn leżących po swojej stronie. Wnioskodawczyni wszak w dniu 21 marca 2016 roku wniosła do ZUS o zawieszenie wypłaty świadczenia przedemerytalnego od marca 2016 roku, zawiadamiając ZUS, że zamierza osiągać przychód powodujący zawieszenie tego świadczenia. Od 21 marca 2016 roku ubezpieczona – co przyznał sam ZUS- nie wniosła o podjęcie wypłaty świadczenia przedemerytalnego. ZUS był zatem zobligowany wnioskiem skarżącej do zawieszenia wypłaty świadczenia i nie podejmowania wypłaty świadczenia. Tymczasem ZUS nie wydał decyzji o zawieszeniu wypłaty świadczenia przedemerytalnego, a następnie za miesiąc marzec i kwiecień 2019 roku z urzędu dokonał wypłaty świadczenia przedemerytalnego, pomimo istnienia podstaw do jego zawieszenia z art. 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, który w ust. 1 stanowi, że świadczenie przedemerytalne ulega zmniejszeniu lub zawieszeniu, na zasadach określonych w ust. 2-5, 7 i 8, w przypadku osiągnięcia przychodu, o którym mowa w art. 104 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „przychodem”.

Świadczenie przedemerytalne ulega zmniejszeniu, jeżeli kwota przychodu przekracza miesięcznie kwotę 25 % przeciętnego wynagrodzenia w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych, zwaną dalej „dopuszczalną kwotą przychodu”, nie przekracza jednak kwoty 70 % tego wynagrodzenia, zwanej dalej „graniczną kwotą przychodu” (ust. 2). Jeżeli kwota przychodu przekracza dopuszczalną kwotę przychodu, świadczenie przedemerytalne ulega zmniejszeniu o kwotę tego przekroczenia, z zastrzeżeniem ust. 4 (ust. 3). W przypadku gdy w wyniku zmniejszenia, o którym mowa w ust. 3, kwota świadczenia przedemerytalnego byłaby niższa niż 570,50 zł, świadczenie przedemerytalne wynosi 570,50 zł, z zastrzeżeniem ust. 5. Do kwoty świadczenia przedemerytalnego w wysokości 570,50 zł art. 3 ust. 2 stosuje się odpowiednio (ust. 4). W przypadku gdy kwota przychodu przekracza graniczną kwotę przychodu, świadczenie przedemerytalne ulega zawieszeniu (ust. 5).

W przedmiotowej sprawie to ZUS doprowadził do wypłaty wnioskodawczyni nienależnego świadczenia. Wnioskodawczyni zrobiła wszystko, by do tej wypłaty nie doszło tj. powiadomiła ZUS o osiągnięciu przychodów z tytułu pracy powodujących zawieszenie wypłaty świadczenia przedemerytalnego i wniosła o jego zawieszenie. Nigdy też nie składała wniosku o podjęcie wypłaty zawieszono świadczenia przedemerytalnego. Wnioskodawczyni nie może ponosić odpowiedzialności za błąd organu rentowego, na który nie miała jakiegokolwiek wpływu. Skarżąca nie wprowadziła organu rentowego w błąd co do swojej sytuacji prawnej. Należy podkreślić, że informacja o tym, że prawo do świadczenia przedemerytalnego ulega zmniejszeniu lub zawieszeniu w przypadku osiągnięcia przychodu uzyskiwanego z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia działalności gospodarczej oraz z tytułu pobranych zasiłków, została zawarta także w pkt. V pouczenia, które zostało dołączone do doręczonej skarżącej decyzji. Wnioskodawczyni zastosowała się do tego pouczenia i 29 marca 2016 roku wniosła o zawieszenie jej wypłaty świadczenia przedemerytalnego z uwagi na osiągnięcie przychodu powodującego takie zawieszenie. ZUS miał zatem wiedzę o osiągnięciu przez skarżącą przychodu powodującego zawieszenie wypłaty świadczenia przedemerytalnego, a nadto dysponował wnioskiem ubezpieczonej o zawieszenie wypłaty tego świadczenia, a pomimo to tego nie zrobił, a wręcz przeciwnie wypłacił skarżącej nienależne jej świadczenie przedemerytalne.

Żądanie zwrotu nienależnego świadczenia z ubezpieczenia społecznego uzasadnione jest tylko wobec osoby, która otrzymała świadczenie bez podstawy prawnej, i tylko wówczas, gdy ubezpieczonemu można przypisać złą wolę. W treści obowiązujących przepisów wyraźnie został wyekspozowany czynnik świadomości pobrania świadczenia nienależnego.

W tym kontekście uznano, że błędne podanie wysokości zarobków pracownika w zaświadczeniu wydanym przez zakład pracy nie upoważnia organu rentowego do żądania od pracownika zwrotu nadpłaconego świadczenia rentowego,

chyba że pracownikowi można przypisać złą wolę w korzystaniu z takiego zaświadczenia (wyrok TUS z dnia 27 maja 1966 r., I TR 49/66, nie- publ.; patrz: B. Gudowska, Ubezpieczenie emerytalno-rentowe w orzecznictwie Sądu Najwyższego, Warszawa 1993, s. 171). Organ rentowy nie może żądać zwrotu sumy nadpłaconej skutkiem tego, że po wyroku sądu wyższej instancji, zmieniającym wyrok sądu pierwszej instancji, nie wydał nowej decyzji zgodnej z wyrokiem sądu wyższej instancji, lecz wypłacał nadal rentę w wysokości ustalonej wyrokiem sądu pierwszej instancji (wyrok TUS z dnia 28 września 1966 r., I TR 895/66; patrz: B. Gudowska, Ubezpieczenie..., s. 168). Przyjmuje się, że obowiązek zwrotu obciąża tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze, wiedząc, że mu się nie należy, co dotyczy zarówno osoby, która została pouczona o okolicznościach, w jakich nie powinna pobierać świadczeń, jak też tej osoby, która uzyskała świadczenia na podstawie nieprawdziwych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd instytucji ubezpieczeniowej. Wypłacenie świadczenia w sposób, na który nie miała wpływu wina świadczeniobiorcy, nie uzasadnia powstania po stronie osoby ubezpieczonej obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (por. wyroki TUS: z dnia 11 stycznia 1966 r., III TR 1492/65, OSPiKA 1967, nr 10, poz. 247; z dnia 24 czerwca 1965 r., III TR 86/65 oraz z dnia 19 lipca 1965 r., III TR 2439/64; patrz: B. Gudowska, Ubezpieczenie., s. 168; wyroki SN: z dnia 28 lipca 1977 r., II UR 5/77, OSNCP 1978, nr 2, poz. 37 oraz z dnia 16 lutego 1987 r., II URN 16/87, „Praca i Zabezpieczenie Społeczne” 1988, nr 6; a także wyroki SA w Krakowie z dnia 11 września 1996 r., III AUr 105/96, OSA 1997, nr 7-8, poz. 21, s. 74 oraz SA w Białymstoku z dnia 10 listopada 1999 r., III AUa 602/99, OSA 2000, nr 6, poz. 29, s. 70). W orzecznictwie podkreśla się, że „zasady ochrony praw nabytych” nie stosuje się wobec osoby, która uzyskała prawo do świadczenia z ubezpieczenia społecznego w wyniku wprowadzenia w błąd organu rentowego lub innego jej bezprawnego działania, a świadczenia wypłacone w takiej sytuacji podlegają zwrotowi w trybie przepisów dotyczących ubezpieczeń społecznych (wyrok SN z dnia 20 maja 1997 r., II UKN 128/97, OSNAPiUS 1998, nr 6, poz. 192).

W przedmiotowej sprawie zachowanie wnioskodawczynie nie wyczerpuje treści art. 138 ustęp 2 pkt 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przepis art. 138 ustęp 2 pkt 1 ustawy emerytalnej ma zastosowanie wówczas, gdy organ rentowy wypłaci świadczenia, mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia, która była pouczona o braku prawa do ich pobierania, nie zawiadomi organu rentowego o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, co w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca.

Nienależnie pobrane świadczenie w rozumieniu art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalnej, to zatem świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części (świadczenie nienależne, nieprzysługujące) na skutek okoliczności leżących po stronie ubezpieczonej. Inaczej mówiąc, nie można przyjąć, aby doszło do nienależnego pobrania świadczenia, jeżeli jego wypłata (mimo zaistnienia wskazanych okoliczności) nastąpiła z przyczyn niezależnych od ubezpieczonej. Mogą to być zarówno przyczyny leżące po stronie organu rentowego (błąd), ale także okoliczności niezależne od organu (np. wniosek komornika, zaświadczenie pracodawcy).

Wypłacone wnioskodawczynie świadczenie przedemerytalne za miesiąc marzec i kwiecień 2019 roku nie nastąpiło także – jak tego wymaga art. 138 ustęp 2 pkt 2 ustawy emerytalnej - na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo na skutek świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Organ rentowy nie może zatem żądać zwrotu sumy nadpłaconej skutkiem tego, że pomimo wniosku ubezpieczonej o zawieszenie wypłaty świadczenia, nie wydał decyzji o zawieszeniu wypłaty świadczenia przedemerytalnego, lecz nadal je wypłacał, pomimo braku do tego podstaw.

Wnioskodawczynie nie wprowadziła organu rentowego w błąd co wysokości osiąganego przychodu z tytułu pozostawania w stosunku pracy, Organ rentowy wiedział, że wnioskodawczynie po nabyciu prawa do świadczenia przedemerytalnego kontynuuje zatrudnienie, z tytułu którego osiąga przychód skutkujący zawieszeniem wypłaty świadczenia przedemerytalnego na podstawie art. 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Z uwagi na brak podstaw do żądania od wnioskodawczynie zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.